

Kaupunginhallitukselle

VANHUSNEUVOSTON LAUSUNTO KAUPUNGINHALLITUKSELLE YMPÄRISTÖMINISTERIÖN LUONNOKSESTA VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI RAKENNUKSEN ESTEETTÖMYYDESTÄ

Viite: HEL 2016-006911

Helsingin vanhusneuvosto pitää tärkeänä, että yhteiskunta tukee ikääntyneiden mahdollisuutta asua kotonaan ja käyttää erilaisia palveluja. Tämä edellyttää rakennusten esteettömyyttä. Asuntojen, ympäristön ja julkisten rakennusten esteettömyys luo turvallisuutta, mahdollistaa erilaisten palvelujen käytön ja arjesta selviämisen. Esteettömyys helpottaa kaikkien elämää, mutta on tärkeää varsinkin vammaisille, lapsiperheille, ikääntyneille, tilapäisesti sairaille/vammautuneille sekä omaishoitajille ja – hoidettaville.

Rakennusten esteettömyyttä koskevan lainsäädännön selkeyttäminen on toivottavaa. Esityksen perustelumuiotiossa mainitaan nykyisen hallituksen hallitusohjelman sääntelyn purkutavoite ja asuntorakentamisen kustannusten alentaminen. Vaarana on, että etsitään lyhytnäköisesti säästöjä tulevaisuuden kustannuksella. Vanhusneuvosto viittaa ympäristöministeriön [Ikääntyneiden asumisen kehittämisohjelmaan vuosille 2013-2017](#), jonka asetusluonnos toteutuessaan vesittäisi rakennusten esteettömyyden osalta. Käsitukset esteettömän rakentamisen kustannuksista ovat usein vääriä. Esteettömyysmääräyksistä johtuvat kustannukset ovat tutkitusti vain 1-2 % asuinneliömetrin rakentamiskustannuksista (lähde: <http://www.vtkl.fi/fin/toimimme/ajankohtaista/arkisto/2014/12/selvitys-esteettomyden-kustannukset-maltillisia/>)

Helsingissä mittakaavaltaan suurin asumisen esteongelma on kerrostalojen hissittömyys. Hissittömyysongelman ratkaisuun tähtäävät toimet ovat tärkeitä ja ne tulee toteuttaa mahdollisimman pian. Hissien rakentamisen yhteydessä on varmistettava, että kulku taloon ja siitä ulos on muutenkin esteetön.

Ikääntyneiden ja liikkumisesteisten henkilöiden itsenäisen elämän kannalta on tärkeää, että asunnoissa on mahdollisimman helppo liikkua ja selviytyä päivittäisistä toiminnoista. Ainakin portaisiin ja luiskien yhteyteen tarvitaan kaiteet (käsijohteet). Oviaukkojen on oltava riittävän leveitä ja valaistuksen on oltava riittävä. Kalustusratkaisut ovat tärkeitä, etenkin keittiöissä sekä hygienia- ja säilytystiloissa.

Kylpyhuoneen merkitys asunnon toimivuudelle ja hygienian ylläpidolle on suuri, etenkin kun kylpyhuone on usein myös pyykinpesu- ja kuivatustila. Asetusluonnoksessa asuntojen hygieniatilojen mitoitusta koskevat normi on liian niukka. Esitetty 1300 mm:n kääntöympyrä on liian ahdas apuvälineiden käyttäjille. Minimim tulisikin olla 1500 mm. Ahtaat tilat vaikeuttavat asukkaiden elämän lisäksi avustajien, kotihoidon työntekijöiden ja omaishoitajien työtä.

Omakotitalojen osalta voitaisiin harkita lievempiä esteettömyysvaatimuksia silloin, kun talo rakennetaan/rakennutetaan itselle.

Esteettömyys on monitahoinen asia. Rakennuksiin ja fyysiseen ympäristöön liittyvät kysymykset ovat vain yksi osa esteettömyyttä. Esimerkiksi muistisairaille tai kielitaidottomalle esteettömyys voi tarkoittaa jotakin muuta kuin pyörätuolin käyttäjälle.

Asumiseen ja fyysisen ympäristön kehittämiseen liittyvät tavoitteet ovat tärkeitä, mutta eivät ainoita huomioon otettavia, kun halutaan luoda hyvää, turvallista elämää ikääntyneille. Esteettömyyden kehittämisen rinnalla toinen tärkeä tavoite Helsingin osalta on luoda riittävästi pieniä, asumiskustannuksiltaan kohtuullisia asuntoja.

Helsingissä 16.8.2016

Sirpa Asko-Seljavaara
vanhusneuvoston puheenjohtaja

Outi Paulig
vanhusneuvoston sihteeri